

С Т А Н О В И Щ Е

От проф. д-р арх. Константин Николов Бояджиев, НБУ, научен ръководител, научна специалност „Архитектура на сградите, конструкции, съоръжения и детайли“, професионално направление „5.7.Архитектура, строителство и геодезия“

За докторската теза **ЖИЛИЩНАТА АРХИТЕКТУРА 17-18 в.** – дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Архитектура на сградите, конструкции, съоръжения и детайли“, професионално направление „5.7.Архитектура, строителство и геодезия“ на дисертант Миряна Стоилова Йорданова Петрова, F57737

Становището е изготвено на основание на заповед №3-РК-333 от 24.06.2015 г. на доц. д-р Пламен Бочков, Ректор на Нов български университет.

Дисертацията е структурирана по следния начин: увод, четири глави, заключение, литература в обем от 163 страници и 147 илюстрации. Използвани са 98 източника, от които 43 на чужд език и 55 на български език, с 107 библиографски цитирания.

Докторантката Миряна Йорданова има продължителен научен опит и значим преподавателски стаж в НБУ. Тя има редица публикации по темата, които са посочени коректно, като считам и за основни нейни постижения, базиращи се на изследователската ѝ практика, работата ѝ по закона за културното наследство в периода 2000-2005 г., участието ѝ в експертна група на МК по изработването на Националната концепция на културата или участието ѝ в екипа, разработил Националната концепция за пространствено развитие по възлагане от МРРБ, в

който тя е автор на раздела за културното наследство и пространственото планиране.

Проблемите за архитектурното пространство и форма на жилищната архитектура на 18-19 в. в България, съотнесени с архитектурните процеси на Балканите в този период, преходен от Средновековието към Новото време са от особено значение за архитектурната историография. Това са проблеми, които са били предмет на особен интерес от страна на редица изследователи през 1970-1980-те и доста спорадично по-късно, но са останали отворени и дискусийни.

Дисертационният труд на арх. М. Йорданова представлява успешен опит да се запълва празнотата в специализираната архитектурна историография в последните години по отношение на архитектурата на 17-18 в. на територията на Средновековна България, по това време в границите на Османската империя в контекста на културните процеси в Европейския югоизток.

Основната авторска теза е, че на територията на бившите български земи, завладени от османците в кр. на 14 в. има вековна традиция в жилищното строителство. Познати са архитектурни архетипи, които се интерпретират, както в по-неразвитите форми на индивидуалната къща, така и в по-сложните композиции и архитектурно-пространствени решения. Традиционното/фолклорното анонимно строително изкуство на 17-18 в. и до нач. на 19 в. което се създава от *майстори*, произхождащи от специализирана професионална общност, която е ангажирана в запазването и предаването на това знание и която съставлява съществена част от реалната икономиката, се придържа към традиционно използваните архетипни форми. Това изкуство е обвързано дълбоко с природните дадености, местните строителни материали и многовековния опит на хората в строителството.

Докторската теза е разработена напълно самостоятелно и докторантката показва добро владение на методологията на научното изследване.

В първа глава се разглежда жилищната архитектура *на мястото* до завладяването на Балканите от Османската империя. Във втора глава се разглежда периода 14-17 в. и архитектурата, която оформя общия изглед на средновековните градове на Османската империя – култови и публични сгради и комплекси. В трета глава се представя жилищната архитектура на Балканите 17-18 в. На така очертаня хронологичен, териториален и културен фон в четвъртата глава се представят регионалните типове традиционна архитектура в бившите български територии на Османската империя.

Приемам приносите, структурирани като научни и приложни, а именно – принос към актуализирането на проучванията; принос към съвременните интерпретации и доразвиване на съществуващите тези; принос към разпространението и въвеждането в научно обращение на процесите и явленията от българската архитектурна история от периода 18-19 в., а така също и приносът към новите подходи към проблемите на културното наследство и др., така както са формулирани от дисертантката. Значението на приносите се състои и във възможността за по-нататъшното им използване и от други изследователи, особено при проследяването на наслагването на различни културни пространства на Балканите и разграничаването на типологията, както и изтъкването на особена роля на развитието на архитектурата *на мястото*.

В заключение считам, че арх. Миряна Йорданова представя един стойностен изследователски труд, отговарящ на изискванията за докторска дисертация с подчертана широта на изследването. Предлагам с убеденост на почитаемото научно жури по архитектура да присъди образователната и научна степен „Доктор“ на архитект Миряна Стоилова Йорданова-Петрова.

.....

Проф. д-р арх. Константин Николов Бояджиев

12.11.2015